

افزایش بهره‌وری در سایه مدیریت اطلاعات

بیژن مستقل • سردبیر |

شرکت‌ها موظف شدند داده‌ها را در قالب گزارش‌های روزانه، ماهانه و سالانه ارائه کنند. اطلاعاتی که باید توسط شرکت‌ها در بانک اطلاعاتی اداره نفت نروژ وارد شوند عبارت‌اند از:

۱- داده‌های لرزه‌نگاری

شرکت‌ها می‌باید تمامی داده‌های لرزه‌نگاری‌های دو بعدی و سه بعدی را اعم از داده‌های خام و داده‌های تفسیر شده در بانک اطلاعاتی وارد کنند.

۲- داده‌های چاه‌ها

شامل اطلاعات تمامی چاه‌های اکتشافی و تولیدی از قبیل مجموعه داده‌های حفاری، زمین‌شناسی، سنگ و مغزه، پتروفیزیک، چاه‌آزمایی، نمودارگیری و... که باید به صورت داده‌های خام و همچنین تفسیر داده‌ها در بانک اطلاعاتی وارد شود.

۳- داده‌های تولید

شامل اطلاعات مربوط به تولید و تزریق

بر اساس قانون نفت نروژ تمامی اطلاعات و موادی که صاحب مجوز، اپراتور و پیمانکاران در ارتباط با برنامه‌ریزی و اجرای فعالیت‌های نفتی در اختیار دارند یا تهیه می‌کنند باید به صورت رایگان در اختیار وزارت و یا هرکسی که از سوی وزارت تعیین شود قرار گیرد. این مواد و اطلاعات باید در قالبی که توسط وزارت تعیین می‌شود ارائه گردد. [۴] لذا در سال ۱۹۹۵ اداره نفت نروژ با همکاری تعدادی از شرکت‌های نفتی، اولین اقدامات برای ایجاد یک بانک اطلاعاتی ملی جهت مدیریت داده‌های مربوط به میادین نفتی و گازی فلات قاره‌ی نروژ را آغاز کردند. هدف اولیه آنها این بود که با ایجاد این پایگاه داده دیجیتال، اطلاعات حاصل از فعالیت‌های اکتشافی و توسعه‌ای را جمع‌بندی کنند و به این وسیله بهره‌وری در عملیات اکتشاف و توسعه را حداکثری نمایند. بعد از مهیا کردن این زیرساخت‌ها، اداره نفت نروژ با اختیارات قانونی که در بخش قبل ذکر شد، شرکت‌ها را موظف به ارائه داده‌های موردنظرش در قالب این سامانه کرد و برای نظام‌مند شدن این روند،

امروزه شفافیت اطلاعات به‌عنوان یکی از ابزارهای کلیدی در مبارزه با فساد شناخته می‌شود و اوج خیزش کشورهای جهان به سمت دسترسی آزاد به اطلاعات از سال ۲۰۰۰ به بعد رقم خورده است [۱]. بر اساس آمار منتشر شده از سازمان شفافیت بین‌الملل، کشور نروژ در سال ۲۰۱۶ در رده‌ی ۶ ام جهانی از لحاظ شاخص‌های ادراک فساد و شفافیت اطلاعات قرار گرفته است در حالی که ایران در جایگاه ۱۳۱ ام قرار دارد. [۲] این کشور در حوزه‌ی صنایع نفت و گاز نیز از پیشگامان شفافیت اطلاعات می‌باشد و نه تنها در بخش اطلاعات مالی بلکه در زمینه‌های اطلاعات فنی نیز ساختارهای شفاف را بنا نهاده است. در ادامه به یکی از این موارد اشاره خواهیم کرد: فرآیند توسعه میادین نفت و گاز در این کشور شامل دو مرحله اصلی است که عبارتند از: «گشایش مناطق جدید برای فعالیت‌های نفت و گاز» و «صدور مجوز تولید». طبق قانون، قبل از انجام هر گونه فعالیت نفتی در یک منطقه (تمامی فعالیت‌های مرتبط با بهره‌برداری از میادین نفت و گاز از قبیل اکتشاف، تولید و انتقال)، ابتدا باید مجوز فعالیت در آن منطقه توسط مجلس صادر شود و به بیان دیگر، منطقه مذکور برای انجام فعالیت‌های نفتی گشایش یابد. [۳] بعد از صدور مجوز مذکور، طی یک فرآیند مشخص، مجوز اکتشاف و تولید نفت و گاز در این مناطق، برای برخی از شرکت‌های متقاضی فعالیت صادر می‌گردد. وزارت نفت و انرژی نروژ و اداره‌ی نفت نروژ که ذیل این وزارت‌خانه قرار دارد نقش اساسی در صدور مجوز اکتشاف و تولید و نظارت بر اجرای آن دارند. در واقع، اداره نفت نروژ، بازوی کارشناسی- نظارتی وزارت نفت و انرژی برای ارزیابی فنی و اقتصادی پروژه‌های توسعه میادین نفت و گاز نروژ است.

شلمبرژره بود که تا سال ۲۰۰۸ این مسئولیت را بر عهده داشت. بعد از آن، شرکت لندمارک تا سال ۲۰۱۵ اپراتور این سامانه بود و هم‌اکنون شرکت کیدم تا سال ۲۰۲۰ اپراتوری این بانک اطلاعاتی را بر عهده دارد [۶] و بدین ترتیب شرکت اپراتور هزینه‌های ایجاد و نگهداری این بانک اطلاعاتی را برعهده گرفته و در عوض، از طریق اخذ حق عضویت و هزینه‌های بارگذاری اطلاعات در سامانه، کسب درآمد می‌کند و در نهایت، مبلغی را نیز به دولت می‌پردازد. بر اساس گزارش‌های منتشر شده از شرکت استات‌اول، این بانک اطلاعاتی از سال ۱۹۹۵ کار خود را آغاز کرده و در سال ۱۹۹۸ به سوددهی رسیده است. همین تصمیم به ظاهر ساده در شفاف‌سازی اطلاعات، تجمیع داده‌ها، تفسیر همزمان و تسهیل استفاده از آنها، از یک سو قدرت فنی-نظارتی اداره نفت نروژ به عنوان نهاد رگولاتوری را افزایش می‌دهد و از سوی دیگر به شرکت‌ها کمک می‌کند تا اولاً ارزیابی دقیق‌تری از ناحیه نفتی موردنظرشان داشته باشند و ثانیاً به واسطه این ارزیابی دقیق، هزینه‌های عملیات اکتشافی و توسعه‌ای آتی را کاهش دهند.

سرعت دسترسی به اطلاعات به گونه‌ای است که شرکت‌ها ظرف مدت ۳۰ ثانیه می‌توانند به داده‌های دلخواهشان دسترسی پیدا کنند و دسترسی به اطلاعات به صورت آنلاین و ۲۴ ساعته می‌باشد.

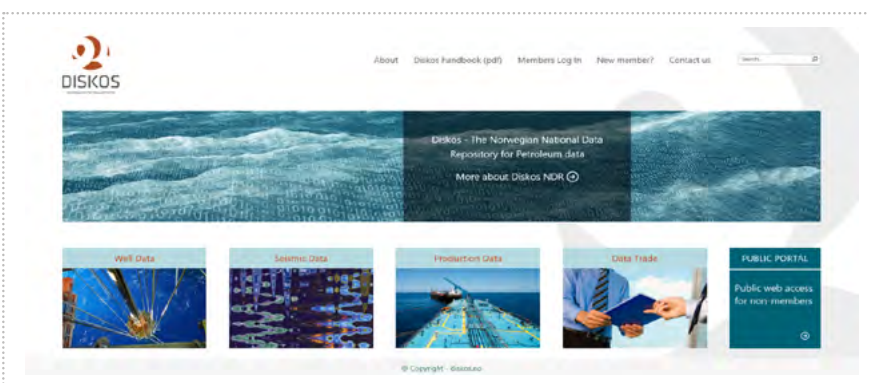
البته روند محرمانه بودن در مورد آن بخشی از اطلاعات که عمومی نیست کاملاً رعایت می‌گردد به طوری که اطلاعات خام لرنزنگاری و اطلاعات چاه‌ها، بعد از ۲ تا ۱۰ سال و تفسیر داده‌ها بعد از ۲۰ سال در دسترس سایرین قرار خواهد گرفت. اطلاعات تولید براساس چاه به چاه، همچنان محرمانه باقی خواهد ماند. همچنین تمامی اطلاعات و داده‌های مناطقی که امتیاز توسعه و تولید آنها به دلیل نداشتن پتانسیل لغو شده باشد، از طریق سامانه در اختیار عموم قرار می‌گیرد. [۷]

هم‌اکنون ۵۷ شرکت نفتی، ۲۰ شرکت غیرنفتی و ۶ موسسه پژوهشی یا دانشگاهی در این سامانه عضویت دارند. مرکز ذخیره‌سازی این بانک اطلاعاتی در شهر استاوانگر قرار دارد. مسئولیت مدیریت این بانک اطلاعاتی بر عهده یک اپراتور می‌باشد که از طرف اداره نفت نروژ تعیین می‌گردد. اولین اپراتور آن شرکت

(برمبنای میدان، سکوی حفاری و چاه)، مقادیر گاز فلر سوزانده شده، سوخت مصرف شده در هر سکوی حفاری، میزان نفت و گاز ذخیره شده (بر مبنای هر شرکت)، نفت، گاز و میعانات فروخته شده (بر مبنای فروشنده و خریدار و کشتی‌های حمل) که باید به صورت ماهیانه تحت عنوان گزارش ماهیانه‌ی تولید توسط شرکت‌ها در بانک اطلاعاتی بارگذاری شود. [۵]

حق عضویت سالانه در این سامانه ۵۰۰۰۰ دلار برای شرکت‌های نفتی و ۱۷۰۰۰ دلار برای بقیه‌ی اعضا می‌باشد و بالطبع سطح دسترسی به اطلاعات برای این دو گروه متفاوت است. علاوه بر حق عضویت، شرکت‌ها ملزم هستند برای ثبت اطلاعات در سامانه نیز هزینه‌ای بپردازند.

اطلاعات به دو بخش عمومی و غیرعمومی تقسیم می‌گردند. همه‌ی شرکت‌ها و افراد عادی به اطلاعات بخش عمومی دسترسی دارند ولی در مورد داده‌هایی که در دسترس عموم نیست، هر شرکت علاوه بر داده‌هایی که خودش بارگذاری کرده، به داده‌های بقیه‌ی شرکت‌ها به شرطی که او هم در آن مناطق سهم سرمایه‌گذاری داشته باشد، دسترسی دارد. همچنین، شرکت‌ها می‌توانند از طریق سامانه، تقاضای دسترسی به اطلاعات بقیه‌ی مناطق را داشته باشند و صاحبان امتیاز آن اطلاعات نیز می‌توانند اطلاعات را به آنها بفروشند. البته اداره‌ی نفت نروژ همه شرکت‌ها را تشویق کرده تا اطلاعاتشان را در اختیار یکدیگر قرار دهند و از آن به عنوان یک بازی برد-برد یاد کرده است. لازم به ذکر است که اداره نفت نروژ و وزارت نفت به تمامی داده‌ها دسترسی دارد. [۶]

منابع

[1]: <http://www.hamshahrionline.ir/details/300188/Communication/Journalismandmedia>

[2]: http://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2016

[3] Petroleum Act, Sec 3.1

[4] Petroleum Act, Sec 10.4

[5]: <http://www.diskos.no/about>

[6]: <http://www.npd.no/en/Publications/Presentations/DISKOS/Diskos-in-brief>

[7]: petroleum regulation section 85